

Jautājumi un atbildes par jauno bērnu uzraudzības (aukļu) pakalpojumu

Ar 1.septembri stāties spēkā MK noteikumi „Prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrēšanas kārtība” un „Kārtība, kādā tiek aprēķināts un piešķirts valsts atbalsts bērniem no pusotra gada vecuma līdz obligātai bērna sagatavošanas pamatizglītības ieguves uzsākšanai, ja bērns saņem pakalpojumu pie privātā pakalpojuma sniedzēja”.

2013.gada 1.septembrī stāties spēkā Ministru kabineta noteikumi „Prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrēšanas kārtība” un „Kārtība, kādā tiek aprēķināts un piešķirts valsts atbalsts bērniem no pusotra gada vecuma līdz obligātai bērna sagatavošanas pamatizglītības ieguves uzsākšanai, ja bērns saņem pakalpojumu pie privātā pakalpojuma sniedzēja”.

Kam pienākas valsts atbalsts?

Valsts atbalstu piešķirs par bērniem no pusotra gada vecuma līdz obligātai bērna sagatavošanas pamatizglītības ieguves uzsākšanai (līdz 4 gadiem), kuri ir uzņemti rindā un nesaņem pakalpojumu pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādē.

Valsts atbalstu izmaksās privātam pakalpojuma sniedzējam: Izglītības iestāžu reģistrā reģistrētai privātās izglītības iestādei vai Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrā reģistrētam bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējam (arī auklēm) (par darba dienām (ne mazāk kā 8 stundas dienā)).

Kāds būs valsts atbalsta apmērs?

Valsts atbalsta apmērs vienam bērna par pilna laika pakalpojumu (ne mazāk kā 8 stundas dienā, darba dienās) tiek noteikts līdz 100 Ls mēnesī, ievērojot nosacījumu, ka valsts atbalsta un pašvaldības līdzfinansējuma (*pašvaldības, kuras nespēj nodrošināt visiem savā administratīvajā teritorijā deklarētajiem bērniem vietas pašvaldības pirmskolas izglītības iestādēs, daļēji apmaksā bērnu izglītības ieguvu privātajos bērnudārzos*) kopējais apjoms vienam bērna nepārsniedz:

- 1) 160 Ls - Rīgas plānošanas reģionā;
- 2) 130 Ls - ārpus Rīgas plānošanas reģiona.

Kas man jādara, ja vēlos tam pieteikties?

Lai saņemtu valsts atbalstu izdevumu segšanai par privātā pirmskolas izglītības iestādē saņemtajiem pakalpojumiem, privātajai izglītības iestādei jāreģistrē bērnu Valsts izglītības informācijas sistēmā. Savukārt, lai saņemtu valsts atbalstu izdevumu segšanai par bērnu uzraudzības pakalpojumiem, vecākam jānoslēdz rakstisks līgums ar bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzēju (informāciju par līguma saturu skatīt zemāk).

Vecākam ir jāinformē pašvaldība, kurā ir deklarēta bērna dzīvesvieta, par to, ka bērns saņem pakalpojumu privātā izglītības iestādē vai pie bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzēja.

Valsts atbalstu privātajiem pakalpojumu sniedzējiem izmaksās Izglītības un zinātnes ministrija, pamatojoties uz to iesniegtiem pieprasījumiem par sniegtajiem pakalpojumiem par iepriekšējo mēnesi.

Kādi ir aukļu kritēriji, lai tās kvalificētos šim pakalpojumam?

Lai kvalificētos kā bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējs, personai jāatbilst šādām prasībām:

nav izdarīti Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.pantā noteiktie pārkāpumi vai noziedzīgi nodarījumi (piemēram, personas nav pieļāvušas amorālu uzvedību darbā vai ārpus darba, un tas konstatēts ar tiesas spriedumu vai citu kompetentas iestādes lēmumu, personas nav sodītas par noziedzīgiem nodarījumiem saistībā ar vardarbību vai noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību u.tml.);

- nav pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības, persona nav atcelta no aizbildņa pienākumu pildīšanas vai tai nav atņemts audžuģimenes vai viesģimenes statuss;

- ir apliecība par prasmēm sniegt pirmo palīdzību, ja persona zināšanas pirmās palīdzības sniegšanā nav apguvusi pieaugušo formālās izglītības programmas vai profesionālās pilnveides izglītības programmas ietvaros. Gadījumā, ja persona ir ieguvusi autovadītāja apliecību, tā der kā apliecinājums prasmēm sniegt pirmo palīdzību.;

- ja tiek sniegts pakalpojums ilgāk par 4 stundām dienā un personai nav vidējās profesionālās pedagoģiskās vai augstākās pedagoģiskās izglītības, vai nav iegūta aukļa profesionālā kvalifikācija, tad personai ir jāapgūst profesionālās pilnveides izglītības programmu aukļu darba jomā ne mazāk kā 40 klātienes stundu apjomā (ietverot

apmācības par bērna attīstības vecumposmiem, rīcību situācijās, kas apdraud bērna drošību, mediāciju u.tml.).

Vienlaikus tiek noteikts pārejas periods attiecībā uz aukļu kursu apmācību pabeigšanu, proti, no š.g. 1.septembra līdz gada beigām bērnu uzraudzības pakalpojumu varēs sniegt arī persona, kura neatbilst izglītībai noteiktajām prasībām (bez aukļu kursu apmeklējuma). Taču, ja persona gribēs sniegt bērnu uzraudzības pakalpojumu arī no 2014.gada 1.janvāra, tad viņai šie kursi līdz gada beigām jāapmeklē, jo pretējā gadījumā Izglītības kvalitātes valsts dienests personu nākamgad izslēgs no pakalpojumu sniedzēju reģistra.

Tāpat fiziskai personai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jāreģistrējas kā individuālajam komersantam vai kā saimnieciskās darbības veicējam Valsts ieņēmumu dienestā un jānodrošina šādu prasību izpilde:

- jānodrošina veselības pārbaužu veikšana;
- jāsaņem Pārtikas un veterinārā dienesta atļauja ēdināšanas pakalpojumam, ja pilna laika pakalpojums tiek sniegts ārpus bērna vai fiziskās personas dzīvesvietas;
- pakalpojuma sniegšanas laikā jānodrošina ugunsdrošības, darba aizsardzības un higiēnas prasību ievērošana un pirmās medicīniskās palīdzības sniegšana, ja rodas tāda nepieciešamība.

Kāpēc valsts vēlas atbalstīt tikai sertificētus pakalpojumu sniedzējus?

Nodarbinot aukli neformāli, starp vecākiem un aukli nav līgumattiecību, kas noteiktu abu pušu atbildību, un aukles bieži vien nav apmācītas pildīt bērna pieskatīšanas pienākumus, kas savukārt var apdraudēt bērna drošību. Tāpat bērna pieskatīšanas pakalpojuma ieviešana ļaus auklēm legalizēt savus ienākumus un nodrošināt sev sociālās garantijas.

Vai mana sieva/mans vīrs var nokārtot sertifikāciju un sniegt aukļa pakalpojumu saviem bērniem, saņemot valsts finansējumu?

Atbilstoši grozījumiem Bērnu tiesību aizsardzības likumā, ja vecāks pats vai viņam uzticama persona (radi, tantes, vecmāmiņas, draugi u.c.) nevar pieskatīt bērnu vecumā līdz 7 gadiem, viņam ir pienākums nodrošināt bērna uzraudzību pie bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēja. Tas nozīmē, ka vecāks pats nevar sniegt savam bērnam uzraudzības pakalpojumu un nevar saņemt arī valsts atbalstu par sava bērna pieskatīšanu. Taču, piemēram, bērna vecmāmiņa, kas izpilda visas bērna uzraudzības pakalpojuma sniedzējam noteiktās prasības, var veikt bērna uzraudzību un attiecīgi saņemt arī valsts atbalstu.

Tāpat nav radīti nekādi šķēršļi tam, lai vecāku prombūtnē bērnu pieskatītu personas, kam vecāki uzticas. Šīm personām nav nekur jāreģistrējas, taču šajā gadījumā valsts atbalsts nebūs pieejams.

Kur Latvijā iespējams iegūt nepieciešamo sertifikātu? Cik tas maksā?

Bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzējus reģistrēs Izglītības kvalitātes valsts

dienests. Lēmumu par reģistrāciju vai atteikumu reģistrēt publicēs mājas lapā www.ikvd.gov.lv. Reģistrācijas apliecību pakalpojumu sniedzējam „uz rokas” izsniegs tikai tad, ja pakalpojuma sniedzējs to pieprasīs.

Reģistrēšanās kā bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzējam Izglītības kvalitātes valsts dienestā būs bezmaksas.

Aukle, ar kuru vēlamies slēgt līgumu, līdz 1.09 nepaspēs nokārtot sertifikātu. Ko darīt?

Prasībai par aukļu izglītību tiek noteikts pārejas periods attiecībā uz aukļu kursu apmācību pabeigšanu, proti, no š.g. 1.septembra līdz gada beigām bērnu uzraudzības pakalpojumu varēs sniegt arī persona, kura neatbilst izglītībai noteiktajām prasībām (bez aukļu kursu apmeklējuma).

Kas jāatrunā līgumā, ko vecāks slēdz ar aukli?

Līgumā ir jānorāda:

- līguma noslēgšanas vietu un datumu;
- līguma spēkā stāšanās datumu un, ja līgums ir noslēgts uz noteiktu laiku, tā ilgumu;
- informāciju par pakalpojuma sniedzēju:
- ja pakalpojuma sniedzējs ir fiziska persona, vārdu, uzvārdu, personas kodu, un deklarētas dzīvesvietas adresi;
- ja pakalpojuma sniedzējs ir juridiska persona, valsts vai pašvaldības iestāde, nosaukumu, reģistrācijas numuru (valsts vai pašvaldības iestādei - juridisku statusu) un juridisko adresi;
- informāciju par pakalpojuma saņēmēju (vārdu, uzvārdu, personas kodu, deklarētās dzīvesvietas adresi un tālruna numuru);
- informāciju par bērnu (bērniem), kuriem sniedz pakalpojumu (vārdu, uzvārdu, personas kodu, deklarētās dzīvesvietas adresi);
- bērna dzīvesvietas vai citas vietas ārpus bērna dzīvesvietas, kurā sniedz pakalpojumu, adresi;
- pakalpojuma apjomu (stundu skaits dienā), ja tas ir iepriekš zināms;
- norēķinu kārtību un termiņus;
- pušu pienākumus un atbildību;
- strīdu izšķiršanas kārtību;
- citus būtiskus nosacījumus, kas skar pakalpojuma sniedzēja un pakalpojuma saņēmēja intereses, ja tas ir nepieciešams.

Ja pienāk mūsu rinda pašvaldības dārziņā, bet esam jau sākuši saņemt valsts finansējumu, vai mums līgums ar aukli/privāto bērnudārzu jāpārtrauc un jādodas uz pašvaldības dārziņu?

Valsts atbalsta izmaksa bērnam par privātās izglītības iestādes vai bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēja sniegtajiem pakalpojumiem tiek pārtraukta pēc 30 dienām no brīža, kad bērnam tiek piedāvāta vieta pašvaldības izglītības iestādē.

Ja vecāks vēlas arī turpmāk izmantot bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēja

sniegtos pakalpojumus, viņš to var darīt, taču atbilstoši pašreizējam regulējumam valsts atbalstu vairs nesaņems.

Latvijā skolas gaitas (pamatskola) tiek uzsāktas no 7 gadu vecuma. Kas plānots laikā, kad bērns ir 4 līdz 7 gadus vecs?

Atbilstoši Vispārējās izglītības likuma vietējām pašvaldībām savā administratīvajā teritorijā ir jānodrošina vienlīdzīgu pieeju pirmskolas izglītības iestādēm bērniem no pusotra gada vecuma (21.pants). Tāpat likums nosaka, ka bērnu no piecu gadu vecuma sagatavošana pamatizglītības ieguvei ir obligāta un pašvaldībām savā administratīvajā teritorijā obligāti jānodrošina bērnu no piecu gadu vecuma sagatavošanu pamatizglītības ieguvei. Līdz ar to valsts atbalsta izmaksa tiek paredzēta līdz bērna 4 gadu (ieskaitot) vecumam, jo no 5 gadu vecumam pašvaldības nodrošina bērnam vietu pirmskolas izglītības iestādē.

Kas notiks 2014. gadā?

Paredzēts, ka Noteikumi par prasībām bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzējiem stāsies spēkā š.g. 1.septembrī un darbosies pastāvīgi. Noteikumi par valsts atbalsta izmaksu privātajiem pakalpojumu sniedzējiem darbosies no š.g. 1.septembra līdz 31.decembrim. Valsts atbalsts pašvaldību pirmskolas izglītības iestāžu rindu likvidēšanai tiks piešķirts arī nākamgad, taču tam regulējumu vēl tikai izstrādās Izglītības un zinātnes ministrija.